

Sygn. akt IV U 576/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: stażysta Weronika Wróblewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 stycznia 2023 roku w Sieradzu

odwołania K. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 26.10.2022 r. Nr (...)

w sprawie K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o rekompensatę

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje K. K. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach od 01 października 2022r.

Sygn. akt IV U 576/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26.10.2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił K. K. prawa do rekompensaty. Organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, rekompensata przysługuje ubezpieczonym, którzy m.in. przed dniem 1 stycznia 2009 r. wykonywali przez co najmniej 15 lat pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu od 01.01.1980r. do 01.10.1996 r. w przedsiębiorstwie (...)w Z. , ponieważ na świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 30.06.2017 r. oraz świadectwie pracy z 27.09.2022r. wykazano stanowisko pracy – mistrz zmianowy na kotłowni, które nie jest zgodne z wykazem, stanowiącym załącznik do powołanego na świadectwie pracy zarządzenia resortowego.

W odwołaniu od powyższej decyzji K. K. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do rekompensaty na skutek zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych spornego okresu zatrudnienia. Odwołujący wskazał, że w okresie od 22.02.1980 r. do 12.08.2022r. zajmował stanowiska inspektora ds. technicznych, mistrza zmianowego na kotłowni, kierownika utrzymania ruchu i kierownika działu utrzymania ruchu, rozwoju i obsługi klienta, będąc odpowiedzialnym za bezawaryjne, ciągłe i o określonych parametrach dostawy energii cieplnej do odbiorców, nadzorując również pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach. Wnioskodawca zaznaczył, że do jego podstawowych zadań należało bezpośrednie nadzorowanie pracy obsługi kotłowni a także pracy pomocników palaczy, pracowników nawęglania i odzūżlania, ślusarzy remontowych i elektryków, przez co był narażony w równym stopniu na czynniki

o znacznej szkodliwości dla zdrowia jak pozostali pracownicy zatrudnieni bezpośrednio przy obsłudze urządzeń kotłowni.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 29.08.2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał K. K., ur. (...), emeryturę od dnia 9 sierpnia 2022r. Do wniosku o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno – rentowego z dnia 28.09.2022r. zostało załączone świadectwo pracy, stwierdzające iż w okresie od 22.02.1980 r. do 12.08.2022r. ubezpieczony był zatrudniony w przedsiębiorstwie (...) w Z. na stanowiskach mistrza zmianowego na kotłowni, kierownika utrzymania ruchu oraz kierownika działu utrzymania ruchu, rozwoju i obsługi klienta; dokument zawiera adnotację, iż w okresie od 01.01.1980 r. do 01.10.1996 r. pracownik wykonywał prace w szczególnych warunkach jako mistrz zmianowy na kotłowni. W aktach emerytalnych wnioskodawcy znajduje się także świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wydane w dniu 30.06. 2017 r. przez (...) sp. z o.o. w Z. stwierdzające, iż K. K. w okresie od 01.01.1980 r. do 01.10.1996 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako mistrz zmianowy na kotłowni w Zakładzie (...) w Z. wg wykazu A, XIV poz.24 pkt 1 zgodnie z rozporządzeniem rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wykazie A dział XIV poz. 1 zawartym w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej. W dniu 20 października 2022r. K. K. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych pismo, informujące iż do wniosku z dnia 28 września 2022 r. załączył korektę świadectwa pracy dla celów ustalenia prawa do rekompensaty. Decyzją z dnia 25.10.2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił K. K. prawa do rekompensaty.

W okresie zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) w Z. od 01.01.1980 r. do 01.01.1996 r. K. K. zajmował stanowisko mistrza zmianowego na kotłowni. Swoje obowiązki pracownicze wnioskodawca wykonywał w głównym zakładzie przedsiębiorstwa, mieszczącym się w Z. przy ul. (...). W kotłowni funkcjonowały kotły przemysłowe typu lamonta, opalane miałem węglowym; były to 4 kotły parowe, służące do zaopatrywania w parę technologiczną zakładów przemysłowych oraz 4 kotły wodne, przeznaczone do podgrzewania wody, wykorzystywanej w budynkach mieszkalnych. Paliwo było dostarczane grawitacyjnie do rusztów poprzez leje spustowe, do których miał węglowy podawano za pomocą narzutników taśmowych. Praca w kotłowni odbywała się w systemie trójzmianowym przez cały rok. Wnioskodawcy jako mistrzowi zmianowemu podlegali pracujący na zmianie palacz i jego pomocnik, pracownik odzūżlania, ślusarz i elektryk. Do zadań wnioskodawcy należało czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesów technologicznych poprzez ręczne nastawianie zaworów, regulujących ciśnienie kotłów, reagowanie na bieżące awarie urządzeń, rozliczanie zużytego opału. Cały dzień pracy K. K. spędzał w pomieszczeniu kotłowni. W obiekcie panowała wysoka temperatura oraz zapylenie, generowane przez miał węglowy oraz gorący żużel.

(wniosek, decyzje, świadectwa pracy w aktach ZUS, umowa o pracę w aktach osobowych, zeznania z dnia 04.01.2023r.: A. L. od 00:01:27 do 00:16:32 minuty, K. K. od 00:17:02 do 00:25:19 minuty).

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych wnioskodawcy, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron oraz w oparciu o zeznania świadka A. L. i samego odwołującego. Zeznania te Sąd uznał za wiarygodne, gdyż były one rzeczowe, logiczne, korespondujące z treścią powołanej w sprawie dokumentacji.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie należało uznać za jest uzasadnione. Decyzją z dnia 29.08.2022r. r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury, zaś w dniu 20 października 2022r. K. K. wniósł o przyznanie rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Zasady nabywania prawa do rekompensaty reguluje ustawa z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U.2022.1340 t.j.). Zgodnie z treścią art.21 ust.1

tej ustawy rekompensata przysługuje ubezpieczonemu jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Ust. 2 art.21 stanowi, iż rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tryb ustalenia prawa do rekompensaty określa art.23 ww. ustawy o emeryturach pomostowych. Zgodnie z ust.1 tego artykułu ustalenie rekompensaty następuje wyłącznie na wniosek ubezpieczonego ubiegającego się o emeryturę. Rekompensata nie jest samodzielnym świadczeniem wypłacanym z systemu ubezpieczeń społecznych, jest przyznawana w formie dodatku do kapitału początkowego ustalanego na zasadach przewidzianych w art.173 i art.174 ww. ustawy o emeryturach i rentach. Nie jest wypłacana ubezpieczonemu bezpośrednio jak świadczenia emerytalne, ale zwiększa wartość kapitału początkowego i tym samym wpływa na wysokość emerytury. Rekompensata zgodnie z definicją zawartą w art.2 punkt 5 ww. ustawy o emeryturach pomostowych jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej. Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- 1) utrata możliwości przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku (w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 roku a przed 1 stycznia 1969 roku) podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie,
- 2) niespełnienie warunków uzyskania prawa do emerytury pomostowej,
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czyli art.32, 33, 39, 40 i 50 c,
- 4) niez uzyskanie prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Prawo do uzyskania rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 roku, które przed 1 stycznia 2009 roku wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów obowiązujących do 31 grudnia 2008 roku.

Zgodnie z treścią art.32 ust.1, 1a i ust.2 ww. ustawy o emeryturach i rentach ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust.2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art.27 ust.2 i 3. Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust.1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Stosownie do treści art.32 ust.4 ww. ustawy o emeryturach i rentach wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§2 ust.1 ww.

rozporządzenia). Zgodnie z §4 ust.1 ww. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w okresie zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) w Z. od 01.01.1980 r. do 01.01.1996 r. K. K. zajmował stanowisko mistrza zmianowego na kotłowni. Jak ustalono w toku postępowania, wnioskodawca swoją pracę przez cały ten okres zatrudnienia wykonywał w kotłowni, gdzie nadzorował pracę pracowników danej zmiany oraz czuwał nad prawidłowym funkcjonowaniem urządzeń. Pracował w trudnych warunkach w wysokiej temperaturze i dużym zapyleniu. W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy od 01.01.1980 r. do 01.01.1996 r. (a więc przez ponad 15 lat), wskazaną w wykazie A, dziale XIV poz. 1 Prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, poz. 2 Prace oczyszczaczy przemysłowych kotłów parowych lub wodnych oraz dział XIV poz. 24 Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Pracami podstawowymi, nad którymi nadzór sprawował wnioskodawca były prace palaczy i oczyszczaczy. Mając zatem na względzie, że odwołujący legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach uzyskanym do 31 grudnia 2008 roku, Sąd Okręgowy na podstawie art.477⁽¹⁴⁾§2 k.p.c. orzekł jak w wyroku.